

WIJ **W**ILLEM **A**ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Besluit van ... houdende regels over de centrale eindtoets of andere eindtoetsen in het primair onderwijs, over een leerling- en onderwijsvolgsysteem in het primair onderwijs en over toelating van leerlingen tot het voortgezet onderwijs (Toetsbesluit PO)

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, van xxx, nr. xxx, directie Wetgeving en Juridische Zaken;

Gelet op de artikelen 8, zevende lid, en 9b, achtste en negende lid, van de Wet op het primair onderwijs, de artikelen 11, achtste lid, en 18b, achtste en negende lid, van de Wet op de expertisecentra, artikel 27, eerste lid, van de Wet op het voortgezet onderwijs en de artikelen 2, eerste lid, en 4, tweede lid, van de Wet overige OCW-subsidies;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van xxx, nr. xxx);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap van xxx, nr. xxx, directie Wetgeving en Juridische Zaken;

Hebben goedgevonden en verstaan:

§1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Begripsbepalingen

In dit besluit wordt verstaan onder:

centrale eindtoets: de centrale eindtoets, bedoeld in artikel 9b, eerste lid, van de Wet op

het primair onderwijs of artikel 18b, eerste lid, van de Wet op de expertisecentra,
andere eindtoets: een toegelaten eindtoets als bedoeld in artikel 9b, achtste lid, van de
Wet op het primair onderwijs of artikel 18b, achtste lid, van de Wet op de
expertisecentra,

eindtoets: de centrale eindtoets of een andere eindtoets,

school: een school als bedoeld in artikel 1 van de Wet op het primair onderwijs of artikel
1 van de Wet op de expertisecentra,

bevoegd gezag: het bevoegd gezag, bedoeld in artikel 1 van de Wet op het primair
onderwijs of artikel 1 van de Wet op de expertisecentra,

Onze minister: Onze minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

inspectie: de inspectie, genoemd in artikel 1 van de Wet op het onderwijstoezicht,

toetsaanbieder: de rechtspersoon of natuurlijk persoon die een aanvraag als bedoeld in
artikel 8, eerste lid, heeft ingediend,

§2. Centrale eindtoets en andere eindtoetsen

Artikel 2. Centrale eindtoets en andere eindtoetsen

1. Het bevoegd gezag stelt de leerlingen in de gelegenheid om in het achtste schooljaar een centrale eindtoets of andere eindtoets af te leggen.
2. Het bevoegd gezag kan besluiten dat aan de school een andere eindtoets wordt afgenomen. Indien het bevoegd gezag niet voor een andere eindtoets kiest, dan leggen de leerlingen de centrale eindtoets af.
3. Het bevoegd gezag meldt een besluit om een bepaalde eindtoets af te nemen voor 1 januari van het kalenderjaar waarin de eindtoets wordt afgenomen aan de betreffende toetsaanbieder. Daarbij vermeldt het bevoegd gezag het aantal leerlingen dat de eindtoets naar verwachting af zal leggen.

Artikel 3. Inhoud eindtoets

De eindtoets meet welk eindniveau de leerling heeft behaald ten opzichte van de referentieniveaus, bedoeld in artikel 2, tweede lid, aanhef en onderdeel a en b, van de Wet referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen. Daarbij worden ten minste de domeinen als bedoeld in Bijlage 1 en Bijlage 2 van het Besluit referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen, met uitzondering van de domeinen Mondelinge Taalvaardigheid en Schrijven, genoemd in Bijlage 1 van het Besluit referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen, getoetst.

Artikel 4. Kenmerken eindtoets

Onverminderd artikel 9b van de Wet op het primair onderwijs of artikel 18b van de Wet op de expertisecentra, voldoet een eindtoets aan de volgende kenmerken:

- a. het resultaat dat een leerling behaalt, leidt tot een eenduidig advies omtrent het te volgen vervolgonderwijs,
- b. de toets is inhoudelijk valide, betrouwbaar en heeft een deugdelijke normering,
- c. de inhoud is gebaseerd op de toetswijzers, bedoeld in artikel 2, zesde lid, onderdeel c, van de Wet College voor toetsen en examens,
- d. de opgaven over Nederlandse taal en rekenen en wiskunde worden jaarlijks ververst,
- e. het toetsresultaat geeft een indicatie van de beheersing van de referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen,
- f. de toets is geschikt voor alle leerlingen met uitzondering van de leerlingen bedoeld in artikel 9b, vierde lid, van de Wet op het primair onderwijs en artikel 18b, vierde lid, van de Wet op de expertisecentra,
- g. de toets biedt de inspectie voldoende basis voor een oordeel over de leerresultaten, bedoeld in artikel 10a van de Wet op het primair onderwijs of artikel 19a van de Wet op de expertisecentra,
- h. het bij de eindtoets behorende reglement bevat een regeling voor ten minste de in artikel 6 genoemde onderwerpen, en
- i. de toetsresultaten zijn over meerdere jaren te vergelijken.

Artikel 5. Afnamevoorschriften

1. De directeur neemt de eindtoets af onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag en draagt zorg voor voldoende toezicht tijdens de afname van de eindtoets. Hij kan zijn taken aan een of meer toetsleiders overdragen.
2. De eindtoets wordt afgenomen in overeenstemming met de afnameaanwijzingen die zijn opgenomen in het toetsreglement bij de desbetreffende toets.

3. De directeur draagt zorg voor de geheimhouding van de toetsopgaven nadat deze hem door de toetsaanbieder ter beschikking zijn gesteld.

Artikel 6. Onregelmatigheden en onvoorziene omstandigheden

1. Indien bij de afname van de eindtoets een onregelmatigheid wordt geconstateerd, dan kan de directeur maatregelen treffen. De directeur meldt de onregelmatigheid en de getroffen maatregelen aan de inspectie.

2. Indien de eindtoets naar het oordeel van de inspectie, al dan niet nadat de directeur maatregelen heeft getroffen, niet op regelmatige wijze is afgenomen, kan de inspectie besluiten dat de toets geheel of gedeeltelijk voor een of meer leerlingen opnieuw wordt afgenomen. De eindtoets is in ieder geval niet op regelmatige wijze afgenomen indien is gehandeld in strijd met het betreffende toetsreglement.

3. Indien door onvoorziene omstandigheden de eindtoets aan één of meer scholen niet, of niet op de voorgeschreven wijze, kan worden afgenomen, beslist het bevoegd gezag na overleg met de betreffende toetsaanbieder hoe alsdan moet worden gehandeld.

Artikel 7. Toetsreglement

Bij elke eindtoets wordt door de betreffende toetsaanbieder een toetsreglement vastgesteld, waarin de wijze van afnemen wordt geregeld. Daarbij worden ten minste geregeld:

- a. de wijze waarop de directeur de leerlingen aanmeldt voor de eindtoets,
- b. welke hulpmiddelen de leerlingen kunnen gebruiken,
- c. de wijze waarop de eindtoets kan worden afgelegd door leerlingen voor wie een afwijkende wijze van toetsing noodzakelijk is,
- d. de wijze waarop de toetsopgaven aan de directeur ter beschikking worden gesteld,
- e. de wijze waarop de geheimhouding van de toetsopgaven wordt geregeld en de wijze en het moment waarop de toetsopgaven openbaar worden gemaakt, en
- f. de wijze waarop door de directeur toezicht wordt gehouden op leerlingen die de eindtoets afleggen.

Artikel 8. Leerlingrapport

1. De toetsaanbieder stelt voor iedere leerling die de eindtoets aflegt een leerlingrapport op, waarin ten minste het resultaat van de eindtoets, het niveau waarop de toets is afgelegd, een advies omtrent het vervolgonderwijs en een indicatie van de beheersing van de referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen als bedoeld in artikel 3 worden opgenomen.

2. Het leerlingrapport maakt deel uit van het onderwijskundig rapport, bedoeld in artikel 42, eerste lid, van de Wet op het primair onderwijs of artikel 43, eerste lid, van de Wet op de expertisecentra.

§3. Toelating andere eindtoetsen

Artikel 9. Procedure toelating andere eindtoetsen

1. Bij de aanvraag om toelating van een andere eindtoets toont de toetsaanbieder aan dat de andere eindtoets voldoet aan de kenmerken, genoemd in artikel 4. De aanvraag vermeldt in ieder geval het beoogde jaar van eerste afname en de wijze waarop de beheersing van de referentieniveaus wordt gemeten. De aanvraag gaat in ieder geval vergezeld van een concept toetsreglement, voorbeelden van de toetsopgaven en de normering van de toets.

2. Onze minister besluit binnen dertien weken op de aanvraag. Een besluit tot toelating van een andere eindtoets wordt in de Staatscourant gepubliceerd.
3. Onze minister laat zich ten aanzien van de toelating adviseren door een onafhankelijke commissie.
4. Onze minister trekt een besluit tot toelating in, indien hij vaststelt dat de andere eindtoets niet langer voldoet aan de kenmerken, genoemd in artikel 4, onderdeel b. Hij laat zich daarover ieder jaar adviseren door de onafhankelijke commissie, bedoeld in het derde lid.
5. Onze minister heroverweegt een besluit tot toelating van een andere eindtoets na vier jaar. Bij de heroverweging betreft hij het advies van de onafhankelijke commissie, bedoeld in het derde lid, over de wijze waarop en de mate waarin de toets voldoet aan de kenmerken, bedoeld in artikel 4.

Artikel 10. Subsidie toegelaten andere eindtoetsen

1. Onze minister verstrekt subsidie aan de toetsaanbieder van een andere eindtoets die op grond van artikel 9 is toegelaten. De subsidie wordt jaarlijks verstrekt en bestaat uit een basisbedrag vermeerderd met een bedrag per leerling die de toets heeft afgelegd.
2. Bij ministeriële regeling worden regels gesteld met betrekking tot de hoogte van het subsidiebedrag.
3. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de onderwerpen, genoemd in artikel 4, tweede lid, van de Wet overige OCW-subsidies.

§4. Kwaliteit toetsen leerling- en onderwijsvolgsystemen

Artikel 11. Kwaliteit toetsen

1. Onze minister wijst de commissie die hem op grond van artikel 9, derde lid, adviseert, aan om het kwaliteitsoordeel over inhoudelijke validiteit, betrouwbaarheid en deugdelijke normering, bedoeld in artikel 8, zevende lid, van de Wet op het primair onderwijs of artikel 11, achtste lid, van de Wet op de expertisecentra te geven.
2. Het kwaliteitsoordeel wordt gegeven over een enkele toets of over een reeks van toetsen. De toetsen meten in ieder geval de kennis en vaardigheden van de leerling op het terrein van Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. De toetsen kunnen de kennis en vaardigheden van de leerling op de overige terreinen, genoemd in artikel 8, tweede lid, van de Wet op het primair onderwijs of artikel 11, tweede lid, van de Wet op de expertisecentra, meten.
3. Bij het kwaliteitsoordeel worden in ieder geval betrokken:
 - a. de wijze waarop de leervorderingen van leerlingen systematisch worden gemeten,
 - b. de vergelijkbaarheid van de resultaten op schoolniveau,
 - c. de mate waarin de toetsen de kennis en vaardigheden van de leerlingen meten op de gebieden, genoemd in artikel 8, tweede lid, van de Wet op het primair onderwijs of artikel 11, tweede lid, van de Wet op de expertisecentra, en
 - d. de wijze waarop de leervorderingen van leerlingen voor de ouders, voogden of verzorgers inzichtelijk worden gemaakt.

§5. Wijziging andere besluiten

Artikel 12. Wijziging Besluit bekostiging WPO

Het Besluit bekostiging WPO wordt als volgt gewijzigd:

A

In het opschrift van hoofdstuk IIIa wordt "basisschool" vervangen door: school.

B

Artikel 34.1 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid vervalt.
2. De aanduiding "2." voor de tekst vervalt.
3. In de eerste volzin (nieuw) wordt "van de toetsresultaten" gewijzigd in: van de leerresultaten, bedoeld in artikel 10a, derde lid, van de wet,.

C

Artikel 34.2 wordt als volgt gewijzigd:

1. Onder verlettering van onderdeel e tot onderdeel d vervalt in het eerste lid onderdeel d.
2. In het tweede lid wordt "onder a tot en met d" vervangen door: onder a tot en met c.

D

Artikel 34.3 vervalt

E

Artikel 34.4 komt te luiden:

Artikel 34.4. Ministeriële regeling totstandkoming beoordeling en correctie meting leerresultaten

Bij ministeriële regeling worden geregeld:

- a. de uitwerking van de wijze waarop de beoordeling van de leerresultaten, bedoeld in artikel 10a, derde lid, van de wet tot stand komt;
- b. voor zover van toepassing, de wijze van correctie van de meting vanwege het feit dat de leerling is geïndiceerd voor leerwegondersteunend onderwijs;
- c. de wijze van correctie van de meting voor groepskenmerken en individuele kenmerken van leerlingen;
- d. de normering waarop de inspectie het oordeel voldoende dan wel onvoldoende leerresultaat baseert.

F

Artikel 34.5 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het opschrift komt te luiden: Procedure wijziging systematiek beoordeling leerresultaten.
2. Voor de tekst van het eerste lid vervalt de aanduiding "1."
3. Het tweede lid vervalt.

Artikel 13. Wijziging Inrichtingsbesluit WVO

Het Inrichtingsbesluit WVO wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 3, tweede lid, komt te luiden:

2. Het bevoegd gezag baseert zijn beslissing over de toelating op grond van het eerste lid op het schooladvies, bedoeld in artikel 42, tweede lid, eerste volzin, van de Wet op het primair onderwijs, of artikel 43, tweede lid, eerste volzin, van de Wet op de expertisecentra, dat voor 1 maart wordt vastgesteld. Indien het schooladvies naar aanleiding van het resultaat van de centrale eindtoets of een andere eindtoets wordt gewijzigd, dan baseert het bevoegd gezag zijn beslissing op dat gewijzigde schooladvies.

B

Artikel 4 komt te luiden:

Artikel 4. Aanvullende toelatingsvoorwaarden eerste leerjaar

1. Een onderzoek naar de geschiktheid van de kandidaat-leerling voor het volgen van het onderwijs aan de school waarvoor de toelating wordt gevraagd, kan uitsluitend worden afgenomen indien voor de kandidaat-leerling geen schooladvies is vastgesteld of indien de kandidaat-leerling geen centrale eindtoets of andere eindtoets als bedoeld in artikel 9b van de Wet op het primair onderwijs, of artikel 18b van de Wet op de expertisecentra heeft afgelegd.

2. Onverminderd artikel 3, tweede lid, kan het bevoegd gezag van een school met een bijzondere inrichting waarvoor specifieke kennis of vaardigheden van de kandidaat-leerling noodzakelijk zijn, een onderzoek naar die specifieke kennis of vaardigheden bij de kandidaat-leerling afnemen.

Artikel 14. Wijziging Toetsbesluit PO

Nadat de onderdelen, genoemd in artikel X, onderdelen a en b, van de Wet tot wijziging van onder meer de Wet op het primair onderwijs, de Wet op de expertisecentra en de Wet College voor examens in verband met de invoering van een centrale eindtoets, de invoering van een leerling- en onderwijsvolgsysteem en invoering van bekostigingsvoorschriften voor minimumleerresultaten voor speciale scholen voor basisonderwijs en scholen voor speciaal onderwijs en speciaal en voortgezet speciaal onderwijs (centrale eindtoets en leerling- en onderwijsvolgsysteem primair onderwijs) in werking zijn getreden, vervalt in artikel 8 van dit besluit de zinsnede „, het niveau waarop de toets is afgelegd“.

§6. Slot- en overgangsbepalingen

Artikel 15. Overgangsbepalingen

1. Tot de datum, bedoeld in artikel 9b, tiende lid, van de Wet op het primair onderwijs is dit besluit niet van toepassing op leerlingen van een speciale school voor basisonderwijs.

2. Tot de datum waarop artikel II van de Wet van [PM] tot wijziging van onder meer de Wet op het primair onderwijs, de Wet op de expertisecentra en de Wet College voor examens in verband met de invoering van een centrale eindtoets, de invoering van een leerling- en onderwijsvolgsysteem en invoering van bekostigingsvoorschriften voor minimumleerresultaten voor speciale scholen voor basisonderwijs en scholen voor

speciaal onderwijs en speciaal en voortgezet speciaal onderwijs (centrale eindtoets en leerling- en onderwijsvolgsysteem primair onderwijs) in werking treedt, is dit besluit niet van toepassing op leerlingen scholen voor speciaal onderwijs en speciaal en voortgezet speciaal onderwijs.

Artikel 16. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Artikel 17. Citeertitel

Dit besluit wordt aangehaald als: Toetsbesluit PO.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap,

NOTA VAN TOELICHTING

ALGEMEEN

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding voor het besluit

De Wet centrale eindtoets en leerling- en onderwijsvolgsysteem primair onderwijs¹ — hierna aangeduid als Wet eindtoetsing PO — is op {PM} in het Staatsblad gepubliceerd (Stb. [PM]). Met deze wet wordt in de Wet op het primair onderwijs (WPO) en de Wet op de expertisecentra (WEC) vastgelegd dat leerlingen in het laatste schooljaar van het primair onderwijs een centrale eindtoets of een andere eindtoets afleggen. Verder wordt het gebruik van een leerling- en onderwijsvolgsysteem voorgeschreven. In de Wet eindtoetsing PO is op verschillende onderdelen de opdracht of mogelijkheid opgenomen om bij algemene maatregel van bestuur (amvb) nadere voorschriften te geven. Dit besluit, het Toetsbesluit PO, voorziet daar in.

1.2 Korte inhoud

Het Toetsbesluit PO beoogt een zorgvuldige en betrouwbare afname te verzekeren van de eindtoetsing en beoogt het goede gebruik van leerling- en onderwijsvolgsystemen te regelen. Er worden voorschriften gesteld om de kwaliteit van de eindtoetsen en de leerling- en onderwijsvolgsystemen te waarborgen. Tevens bevat het besluit een uitwerking van de mogelijkheid dat scholen een keuze kunnen maken voor een andere eindtoets dan de centrale eindtoets. Het besluit bevat hiertoe een aantal nieuwe bepalingen en een aantal wijzigingen in bestaande bepalingen van uitvoeringsbesluiten, zoals het Besluit bekostiging WPO en het Inrichtingsbesluit WVO.

Sommige onderdelen van het Toetsbesluit PO krijgen nog een nadere invulling. Allereerst wordt een aantal aspecten verder uitgewerkt in nadere uitvoeringsregelingen. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de regeling voor de subsidiëring van andere eindtoetsen en over de aanpassingen van de Regeling leerresultaten PO en de Regeling leerresultaten VO. Daarnaast worden bepaalde aspecten verder uitgewerkt door verschillende partijen. Een voorbeeld hiervan is het beoordelingskader van de commissie die de Minister adviseert over de toelating van andere eindtoetsen. Een ander voorbeeld zijn de toetsreglementen die alle toetsaanbieders opstellen om te zorgen voor een zorgvuldige afname van de toets. Door deze aspecten in lagere regelgeving in te vullen, wordt de nodige flexibiliteit ingebouwd. Deze is gewenst omdat de inhoud en vorm van elke eindtoets kan verschillen.

1.3 Leeswijzer

De inhoudelijke toelichting op het Toetsbesluit PO is opgenomen in hoofdstuk 2. Hierbij wordt ingegaan op alle aspecten met betrekking tot de eindtoetsing. Vervolgens komt het leerling- en onderwijsvolgsysteem aan de orde. In de hoofdstukken 3 tot en met 7

¹ De wet van [PM] tot wijziging van onder meer de Wet op het primair onderwijs, de Wet op de expertisecentra en de Wet College voor examens in verband met de invoering van een centrale eindtoets, de invoering van een leerling- en onderwijsvolgsysteem en invoering van bekostigingsvoorschriften voor minimumleerresultaten voor speciale scholen voor basisonderwijs en scholen voor speciaal onderwijs en speciaal en voortgezet speciaal onderwijs (centrale eindtoets en leerling- en onderwijsvolgsysteem primair onderwijs).

van deze nota van toelichting wordt achtereenvolgens ingegaan op de effecten voor Caribisch Nederland, de financiën, de administratieve lasten, de uitvoeringstoets en de internetconsultatie.

Hoofdstuk 2 bevat allereerst een paragraaf over de algemene kenmerken en voorwaarden die gelden voor iedere eindtoets, ongeacht of het gaat om een toegelaten andere eindtoets of de centrale eindtoets. Hierbij gaat het om:

- nadere voorwaarden over de inhoud en kwaliteit (paragraaf 2.1.1);
- inzicht in en de informatie over de beheersing van de wettelijke referentieniveaus voor de Nederlandse taal en rekenen (paragraaf 2.1.2);
- voorschriften met betrekking tot de afname van iedere eindtoets (paragraaf 2.1.3).

De procedure en voorwaarden die invulling geven aan de mogelijkheid dat de Minister naast de centrale eindtoets het gebruik door scholen van andere eindtoetsen toestaat, worden toegelicht in paragraaf 2.2. Paragraaf 2.3 gaat in op de wijze waarop verder invulling wordt gegeven het onderdeel van de Wet eindtoetsing PO waarbij het schooladvies vanuit het primair onderwijs de basis vormt voor de toelating van leerlingen tot het voortgezet onderwijs. De bepalingen uit het Inrichtingsbesluit WVO over de toelating van leerlingen worden daarvoor gewijzigd. De gevolgen van de verplichte eindtoetsing voor de wijze waarop de Inspectie van het Onderwijs de onderwijsresultaten van scholen in het primair onderwijs meet en weegt, komen aan de orde in paragraaf 2.4. De Wet eindtoetsing PO biedt de mogelijkheid om nadere voorschriften vast te stellen over het gebruik van leerling- en onderwijsvolgsystemen en de toetsen die daarvan onderdeel zijn. Van deze mogelijkheid wordt (beperkt) gebruik gemaakt. In paragraaf 2.5 wordt dit toegelicht.

2. TOETSBSLUIT PO

2.1 Algemene kenmerken en voorwaarden voor alle eindtoetsen

De Wet eindtoetsing PO regelt dat alle leerlingen hun schoolperiode in het primair onderwijs afsluiten met een onafhankelijke, objectieve eindtoets. Leerlingen en ouders moeten kunnen vertrouwen op de kwaliteit en betrouwbaarheid van de eindtoets. Om die kwaliteit en betrouwbaarheid te waarborgen, worden er in dit besluit nadere voorwaarden gesteld waaraan iedere eindtoets moet voldoen. Bij deze voorwaarden wordt geen onderscheid gemaakt tussen de van overheidswege ontwikkelde en aangeboden centrale eindtoets en de andere eindtoetsen waarvan het gebruik is toegestaan. Vanwege het belang van de kwaliteit van de eindtoetsing voor scholen, leerlingen en hun ouders gelden deze voorwaarden in gelijke mate voor iedere eindtoets die wordt aangeboden.

2.1.1 Inhoudelijke voorwaarden

De voorwaarden in dit besluit vormen een nadere uitwerking van en aanvulling op wat hierover al is vastgelegd in de Wet eindtoetsing PO (artikel 9b van de WPO en artikel 18b van de WEC). Daarin is onder meer geregeld dat iedere eindtoets:

- jaarlijks wordt aangeboden ter afname in het tijdvak tussen 15 april en 15 mei;
- ten minste de kennis en vaardigheden meet van de leerling op het terrein van Nederlandse taal en rekenen en wiskunde;
- een mogelijkheid heeft voor een tweede afnamemoment voor het geval een leerling verhinderd is bij de eerste afname.

De mogelijkheid in de wet (artikel 9b, negende lid van de WPO en artikel 18b, negende lid van de WEC) om nadere voorschriften te stellen aan de eindtoetsen, wordt gebruikt door in dit besluit aanvullende voorwaarden te stellen aan iedere eindtoets. In artikel 4 van het Toetsbesluit PO is geregeld dat iedere eindtoets:

- op basis van de uitslag leidt tot een *eenduidig advies* aan de leerling en school voor het voortgezet onderwijs;
- *inhoudelijk valide* en *betrouwbaar* is en voorzien is van een deugdelijke *normering*;
- jaarlijks bestaat uit *nieuwe opgaven* voor taal en rekenen;
- ook gemaakt kan worden door leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte;
- inzicht biedt in de beheersing van de *referentieniveaus taal en rekenen*.

Eenduidig advies

Het resultaat dat een leerling behaalt op een eindtoets wordt op een inzichtelijke wijze vertaald in een advies over het voortgezet onderwijs. Bij voorkeur is de relatie tussen het resultaat en het advies gebaseerd op meerjarig doorstroomonderzoek. Hierbij wordt longitudinaal nagegaan hoe de advisering bij de diverse toetsscores zich verhoudt tot de feitelijke onderwijsloopbaan van de betrokken leerlingen in (de onderbouw van) het voortgezet onderwijs. Aanbieders van nieuw ontwikkelde toegelaten eindtoetsen beschikken niet over dergelijke historische gegevens. Zij kunnen vooralsnog volstaan met het uiteenzetten van de werkwijze om de voorspellende waarde van de betreffende eindtoets systematisch te volgen.

Omdat het advies behorend bij de uitslag van een eindtoets fungeert als tweede onafhankelijk gegeven dat kan leiden tot bijstelling van het schooladvies voor het vervolgonderwijs, is het van belang dat dit een duidelijk advies is. Momenteel komen eindtoetsadviezen voor die meer dan twee schoolsoorten of leerwegen omvatten. Dit is te onduidelijk. Zo is een gemengd vmbo-tl/havo/vwo-advies geen helder en eenduidig advies. Iedere eindtoets zal moeten leiden tot een eenduidig advies voor de specifieke schoolsoort waarvoor de leerling op basis van de uitslag het meest geschikt is. Gemengde adviezen worden alleen nog toegestaan indien het om twee naastgelegen onderwijstypen in het voortgezet onderwijs gaat (bijvoorbeeld vmbo-tl/havo of havo/vwo). Deze meer eenduidige advisering maakt onderdeel uit van de rapportage over het toetsresultaat die iedere toetsaanbieder in de vorm van een leerlingrapport aanbiedt aan iedere leerling (zie artikel 8 van het Toetsbesluit PO).

Inhoudelijke validiteit, betrouwbaarheid en deugdelijke normering

Iedere eindtoets zal aan de kerneisen van psychometrische kwaliteit - inhoudelijke validiteit, betrouwbaarheid en deugdelijke normering - moeten beantwoorden. Bij de centrale eindtoets is het College voor toetsen en examens (CvTE) daarvoor verantwoordelijk. Bij de toelating van andere eindtoetsen is hier een rol weggelegd voor de Expertgroep toetsen PO (zie verder onder paragraaf 2.2).

Onder *inhoudelijke validiteit* wordt verstaan dat de toetsopgaven daadwerkelijk meten wat de taal- en rekenvaardigheden van leerlingen zijn zonder dat systematische fouten zorgen voor verstoringen. Zo moeten leerlingen met dezelfde taal- en rekenvaardigheden, ongeacht de onderwijsmethoden die zij hebben gevolgd, op hetzelfde niveau scoren op de eindtoets.

Een *betrouwbare* toets geeft bij alle leerlingen met dezelfde vaardigheden dezelfde score aan, ook over verschillende jaren heen. Een betrouwbare toets houdt daarbij rekening met de invloed van toevallige meetfouten.

Bij *deugdelijke normering* gaat het om een verantwoorde en beredeneerde weging en waardering van de prestaties die leerlingen hebben geleverd. Bij het normeren worden regels vastgesteld waarmee de op de diverse onderdelen van de toets goed en fout beantwoorde toetsopgaven worden omgezet in een totaalscore.

Vernieuwing van opgaven

Om de betrouwbaarheid van de eindtoetsopgaven te borgen wordt van iedere aanbieder van een eindtoets verwacht dat de inhoud van de toets jaarlijks wordt vernieuwd. De betrouwbaarheid van een eindtoets kan namelijk in het geding komen wanneer leerlingen al voor de afname van de toets op de hoogte kunnen zijn van de opgaven. Bij terugkerende, reeds gebruikte opgaven is de kans daarop reëel. Bij vormen van digitale eindtoetsing met een itembank waar opgaven uit worden geselecteerd, kan worden volstaan met een jaarlijkse vervanging van een redelijk percentage van de opgaven. Dit onder de conditie dat de geheimhouding van de digitale opgaven voldoende is verzekerd.

Geschikt voor afname door alle leerlingen

De Wet eindtoetsing PO gaat ervan uit dat — op enkele uitzonderingen na — alle leerlingen deelnemen aan de eindtoets. Iedere eindtoets moet daarom ook voorzien in de mogelijkheid van aangepaste versies om tegemoet te komen aan de specifieke ondersteuningsbehoeften van sommige leerlingen. Ook deze leerlingen moeten met zo min mogelijk belemmeringen de eindtoets kunnen maken. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om een brailleversie of een grootletterversie van de toets voor visueel gehandicapte leerlingen.

2.1.2 Referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen

Sinds 1 augustus 2010 is de Wet referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen van kracht (Stb. 2010, 194). In de WPO en de WEC is vastgelegd dat scholen vanaf deze datum de referentieniveaus als uitgangspunt moeten nemen bij het geven van taal- en rekenonderwijs (artikel 9, achtste lid, van de WPO en artikel 12, tiende lid, van de WEC).

Ook is in de WPO en de WEC vastgelegd dat een school over iedere leerling in het laatste leerjaar objectieve en valide gegevens verzamelt waaruit blijkt welk eindniveau de leerling heeft behaald ten opzichte van de referentieniveaus. Deze gegevens worden opgenomen in het onderwijskundig rapport en maken zo onderdeel uit van de overdracht van gegevens aan het voortgezet onderwijs. De overdracht van deze inhoudelijke gegevens past in het streven naar een doorgaande leerlijn voor taal en rekenen. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere voorschriften worden vastgesteld over de inhoud van de gegevens die worden verzameld en overgedragen. De wettelijke opdracht om objectieve en valide gegevens te verzamelen (artikel 9, negende lid van de WPO en artikel 12, elfde lid van de WEC) is echter nog niet in werking getreden. De reden daarvoor is dat er nog geen geschikte eindtoetsen zijn die voor scholen voldoende objectieve en valide gegevens leveren over het bereikte eindniveau van leerlingen ten opzichte van de referentieniveaus. Met de invoering van de verplichte eindtoetsing komt hierin verandering. Onder regie van het CvTE is een instrumentarium in ontwikkeling waarmee de beheersing van de referentieniveaus in eindtoetsen kan worden getoetst. Dit instrumentarium bestaat uit referentiesets van op deze niveaus

afgestemde toetsopgaven en een normering voor het vaststellen van de referentiecesuur. De cesuur stelt vast hoeveel opgaven een leerling goed beantwoord moet hebben om een bepaald niveau te beheersen. Het instrumentarium komt beschikbaar voor alle aanbieders van eindtoetsen. Hiermee kunnen zij ervoor zorgen dat hun eindtoets betrouwbaar de beheersing van de referentieniveaus meet. In artikel 3 van het Toetsbesluit PO wordt daaraan inhoud gegeven. In dit artikel is opgenomen welke informatie met de eindtoets ten minste beschikbaar moet komen over de beheersing van de referentieniveaus door elke leerling. Daarbij gaat het voornamelijk om informatie over die domeinen van de referentieniveaus die met een onafhankelijke eindtoets toetsbaar zijn. Dit betreft alle domeinen van het onderdeel rekenen: de domeinen getallen, verhoudingen, meten en meetkunde, en verbanden. Voor Nederlandse taal gaat het om het domein leesvaardigheid en het domein taalverzorging.

2.1.3 Afnamevoorschriften

Om de afname van de eindtoetsing op een basisschool zo vlekkeloos, zorgvuldig en betrouwbaar mogelijk te laten verlopen, is het onvermijdelijk om eisen te stellen aan de afname. Bij de vormgeving, aard en inhoud hiervan is rekening gehouden met de omstandigheid dat de functie en het gewicht van de eindtoets van een andere orde zijn dan die van bijvoorbeeld de centrale examens in het voortgezet onderwijs. Een leerling kan niet zakken voor de eindtoets en er is ook geen sprake van een civiel effect, zoals een diploma. Verder gaat het om jonge leerlingen, waarbij zeer strikte afnameregels onnodig een stressverhogende uitwerking kunnen hebben. Dit vraagt om maatvoering in de voorschriften over de afname van eindtoetsen in het primair onderwijs. Een maatvoering waarbij een goede en werkbare balans wordt gevonden tussen een duidelijk kader van afnamevoorschriften aan de ene kant, en de eigen verantwoordelijkheid van de eindtoetsaanbieders en scholen aan de andere kant.

Het kader voor de afname van eindtoetsen is neergelegd in de artikelen 5, 6 en 7 van het Toetsbesluit PO. In artikel 5 zijn algemene voorschriften opgenomen die essentieel zijn voor een goed verloop van de eindtoets op iedere school. De directeur van de school vervult hierin een sleutelrol. Hij moet zorgen voor een ordentelijk verloop op school van het gehele proces van de eindtoets. Dit proces omvat de aanmelding voor een eindtoets, het in ontvangst nemen, bewaren en geheimhouden van de opgaven, het toezicht tijdens afname zelf, het terugsturen van het gemaakte werk en de communicatie richting leerlingen en ouders over dit proces, waaronder het informeren van individuele leerlingen en ouders over het resultaat. De directeur kan één of meer toetsleiders aanwijzen die (onderdelen van) dit proces voor hun rekening nemen. Het ligt voor de hand dat dit gebeurt door leerkrachten van groep 8.

In artikel 6 zijn bepalingen opgenomen over hoe te handelen wanneer er onregelmatigheden worden geconstateerd of in geval er zich onvoorziene omstandigheden voordoen .

Artikel 7 legt de basis voor een *toetsreglement* dat voor iedere eindtoets beschikbaar moet zijn. Het toetsreglement dient als een handleiding voor scholen voor de (organisatie van de) afname. In het reglement worden specifieke voorschriften opgenomen die de school in acht moet nemen bij het proces van de eindtoetsing. Het reglement heeft een bindend karakter. De verantwoordelijkheid voor de aanwezigheid van dit reglement, ligt bij de aanbieder van de toets zodat de inhoud van de specifieke voorschriften kan worden toegesneden op de betreffende eindtoets. De eindtoetsen kunnen immers qua vorm en inhoud van elkaar verschillen. Artikel 7 regelt welke

elementen met het oog op een zorgvuldige en betrouwbare afname in ieder geval aan bod moeten komen in het toetsreglement.

2.2 Procedure van toelating andere eindtoetsen

Het belang van scholen, ouders en leerlingen bij een kwalitatief goede eindtoets is een belangrijke reden om, naast de in de vorige paragraaf toegelichte inhoudelijke voorwaarden, procedurele voorschriften op te stellen voor de toelating van andere eindtoetsen dan de centrale eindtoets. Deze voorschriften beogen een duidelijk en gelijk speelveld te creëren voor marktpartijen die overwegen over te gaan tot het ontwikkelen en aanbieden van een andere eindtoets als bedoeld in de Wet eindtoetsing PO.

In de Wet eindtoetsing PO is vastgelegd dat de Minister beslist over het toelaten van andere eindtoetsen dan de centrale eindtoets. De aanbieder van een andere eindtoets dient bij de Minister een aanvraag in, waarin hij aantoont dat hij voldoet aan de daarvoor geformuleerde voorwaarden en eisen.

Expertgroep toetsen PO

De Minister laat zich bij de beslissing over de toelating van andere eindtoetsen adviseren door een onafhankelijke adviescommissie. De reden hiervoor is dat het oordeel van de Minister gebaseerd zal moeten zijn op de beoordeling van de onderwijsinhoudelijke en psychometrische kwaliteit van een eindtoets. Dezelfde commissie die de Minister adviseert over de kwaliteit van eindtoetsen zal oordelen over de kwaliteit van de toetsen in het leerling- en onderwijsvolgsysteem. In het instellingsbesluit van deze adviescommissie, die de naam *Expertgroep toetsen PO* zal dragen, worden de organisatorische, procedurele en financiële aspecten van het werk van de Expertgroep gespecificeerd. De Expertgroep wordt organisatorisch ondergebracht bij het Nederlands Instituut voor Psychologen (NIP). Hiervoor is gekozen omdat het werk van de Expertgroep inhoudelijk nauw samenhangt met de bestaande Commissie Testaangelegenheden Nederland (COTAN) die onder het NIP ressorteert.

De Expertgroep krijgt als opdracht om via de COTAN externe beoordelaars in te schakelen, die expert zijn op het gebied van psychometrie en toetsconstructie en die onderwijskundige kennis hebben op het gebied van het primair onderwijs. De Expertgroep betreft deze expertise bij het opstellen en uitbrengen van het advies aan de Minister over de toelating van een andere eindtoets. In het instellingsbesluit wordt verder geregeld dat de leden van de Expertgroep zitting nemen 'zonder last of ruggespraak', zodat de onafhankelijkheid van de leden en daarmee van de commissie als geheel gewaarborgd is. Dit impliceert dat werknemers van belanghebbende partijen die direct betrokken zijn bij de ontwikkeling van de centrale eindtoets, waaronder het CvTE en Cito, geen zitting hebben in de Expertgroep. Dit geldt vanzelfsprekend ook voor (markt)partijen die een andere eindtoets hebben ontwikkeld of zullen ontwikkelen. Verder wordt in het instellingsbesluit geregeld dat potentiële aanbieders van andere eindtoetsen tijdens het proces van toetsontwikkeling de mogelijkheid krijgen om een voorontwerp van hun andere eindtoets voor een preadvies voor te leggen aan de Expertgroep. Met de feedback van de Expertgroep kunnen deze aanbieders een eerste indicatie krijgen van de kwaliteit van hun eindtoets en waar nodig aanpassingen doen voordat zij een formeel verzoek tot toelating indienen bij de Minister.

Omwille van de transparantie van het werk van de Expertgroep wordt het inhoudelijk kader dat zij hanteert bij de beoordeling van andere eindtoetsen openbaar gemaakt.

Daarmee kunnen niet alleen andere eindtoetsaanbieders maar ook schoolbesturen, schoolleiders, educatieve uitgeverij en andere betrokkenen bij het onderwijs kennis nemen van de eisen die aan andere eindtoetsen worden gesteld.

Het proces van toelating

In artikel 9 van dit Toetsbesluit PO is bepaald dat de aanbieder van een andere eindtoets een schriftelijk verzoek tot toelating indient bij de Minister. De eindtoetsaanbieder zal daarbij moeten aantonen dat de ingediende eindtoets voldoet aan de eisen in onder andere artikel 4 van het Toetsbesluit PO. Hierbij moet informatie worden overgelegd waaruit de kwaliteit van de toets blijkt. De informatie omvat onder meer een toetsreglement, (voorbeelden van) taal- en rekenopgaven van de toets en de normering van de toets. De Minister legt het verzoek tot toelating met alle daarbij behorende informatie ter advisering voor aan de Expertgroep toetsen PO. De Minister beslist, mede op basis van het advies van de Expertgroep, binnen dertien weken op het verzoek. Daarbij is het advies van de Expertgroep zwaarwegend, maar niet bindend. Mocht de Minister afwijken van het advies van de Expertgroep dan zal dit gemotiveerd worden in het besluit.

Een toets wordt voor maximaal vier jaren toegelaten. De reden hiervoor is dat het belang van eindtoetsing dusdanig groot is, dat een periodieke heroverweging noodzakelijk is. Eenmaal toegelaten betekent dus niet dat een toets voor altijd is toegelaten. De zorg voor de kwaliteit van de andere toetsen is primair een verantwoordelijkheid van de eindtoetsaanbieder, maar de inhoudelijke check daarop is een verantwoordelijkheid van de overheid. Net zo als de inhoud van de centrale eindtoets jaarlijks wordt vastgesteld door het CvTE dat onder ministeriële verantwoordelijkheid opereert. Bij de periodieke herbeoordeling beoordeelt de Expertgroep opnieuw of de toegelaten, andere eindtoets nog voldoet aan alle op dat moment geldende voorwaarden. Deze herbeoordeling wordt geïnitieerd door de Expertgroep. De Expertgroep kan besluiten om eerder (en vaker) dan na vier jaren over te gaan tot een integrale herbeoordeling wanneer er signalen of aanwijzingen zijn dat de eindtoets niet langer voldoet aan de eisen. Daarnaast wordt in de vorm van een verkorte procedure een voorziening getroffen om tussentijdse wijzigingen, zoals een nieuw set van opgaven, te toetsen aan psychometrische criteria om de kwaliteit van de toets te kunnen blijven waarborgen zonder dat de hele toelatingsprocedure opnieuw hoeft te worden doorlopen. Het oordeel over deze wijzigingen wordt gespiegeld aan het oorspronkelijk advies over de toelating. Als het oordeel van de commissie positief is, blijft de toelating van kracht. Zo niet, dan meldt de Expertgroep dit aan de Minister. De Minister trekt een besluit tot toelating dan in.

Subsidiëring van andere eindtoetsen

Een andere eindtoets die is toegelaten komt in aanmerking voor rijkssubsidie. Het leidende principe hierbij is dat scholen bij een keuze voor een eindtoets niet belemmerd worden door financiële of administratieve overwegingen. Aangezien de centrale eindtoets op aanvraag 'om niet' beschikbaar is voor de scholen, gaat dit ook op wanneer de keuze van een school valt op een toegelaten andere eindtoets.

Om die reden verloopt de subsidiëring van aanbieders van toegelaten eindtoetsen niet via de lumpsumvergoeding aan de scholen, maar direct op basis van de Wet overige OCW-subsidies (WOOS). Hiermee wordt voorkomen dat een (complexe) aanpassing van de lumpsumvergoeding moet plaatsvinden. Ook wordt voorkomen dat er facturering

moet plaatsvinden tussen de eindtoetsaanbieder en de school die voor de eindtoets van die aanbieder kiest wat tot onnodige administratieve lasten leidt.

In artikel 10 van het besluit is vastgelegd dat bij een op de WOOS gebaseerde ministeriële regeling wordt vastgelegd welke regels gehanteerd worden om de hoogte van het subsidiebedrag te bepalen. De hoofdlijn daarvan is dat de aanbieder van een andere eindtoets een vast bedrag ontvangt om een deel van de initiële ontwikkelkosten te dekken. Daarnaast ontvangt de aanbieder een bedrag per leerling waarmee het overige deel van de ontwikkelkosten gedekt kan worden, evenals de kosten voor de uitvoering van de eindtoets. Dit bedrag per leerling wordt lager, naarmate er meer leerlingen deelnemen aan de toets. De Minister stelt de subsidie ambtshalve vast, op basis van de gegevens die scholen aan BRON aanleveren. Daaruit kan worden opgemaakt hoeveel leerlingen een bepaalde eindtoets hebben afgelegd.

De werking van de ministeriële regeling en het onderliggende proces en model van subsidiëring maken onderdeel uit van de evaluatie van de Wet eindtoetsing PO die binnen vier jaar na invoering plaatsvindt.

2.3 Overgang PO-VO

Met de Wet eindtoetsing PO is ook artikel 27 van de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) gewijzigd op het punt van de toelating van leerlingen. Met die wijziging wordt het leidende karakter van het schooladvies tot uitdrukking gebracht. Scholen voor voortgezet onderwijs baseren de toelating van leerlingen tot het eerste leerjaar voortaan op het advies van de basisschool over wat voor een leerling de meest passende schoolsoort is in het voortgezet onderwijs (hierna: het schooladvies). Dit heeft gevolgen voor het Inrichtingsbesluit WVO dat nadere invulling geeft aan artikel 27 van de WVO, zoals ook is aangegeven in de aangenomen motie Ypma en van Meenen.²

Met artikel 13 van dit Toetsbesluit PO wordt het Inrichtingsbesluit WVO zodanig aangepast dat het schooladvies (en niet het resultaat en advies van de eindtoets) leidend wordt voor de toelating van leerlingen tot het voortgezet onderwijs. Tevens wordt vastgelegd dat scholen voor voortgezet onderwijs in beginsel geen andere toelatingstoetsen of toelatingsexamens kunnen afnemen bij de leerlingen die zich aanmelden voor het eerste jaar.

Schooladvies leidend

De grotere nadruk op het schooladvies bij de toelating tot het voortgezet onderwijs is ingegeven door de overweging van de wetgever dat dit advies gebaseerd is op meerdere jaren aan observaties van de ontwikkeling en de kennis en vaardigheden van een leerling. Het geeft daarmee, anders dan de eindtoets, een breder inzicht in de ontwikkeling op andere leer- en vormingsgebieden dan taal en rekenen. Zo komen ook de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen en hun kennis en vaardigheden in andere vakken in het schooladvies tot uitdrukking. Uit recent onderzoek van Oberon³ blijkt dat het schooladvies een betere voorspeller is van de behaalde onderwijspositie in het vierde jaar van het voortgezet onderwijs dan de resultaten op cognitieve (eind)toetsen.

² Kamerstukken II, 2012- 2013, 33 157, nr. 48.

³ Oberon. *De voorspellende waarde van LOVS toetsen voor schoolsucces in het VO*. Utrecht 2013.

Het belang van het schooladvies wordt versterkt met de Wet eindtoetsing PO. Dit stelt hoge eisen aan de kwaliteit van dit advies. Ook vraagt het om een verbetering van de 'warme' overdracht tussen scholen voor primair en voortgezet onderwijs. De regering intensificeert het gesprek met de PO-Raad en VO-raad om te stimuleren dat de kwaliteit van de schooladviezen en van de overdracht versterkt wordt. Niet door een blauwdruk voor te schrijven, maar vooral door ruimte te geven om op regionaal niveau goede afspraken te maken over deze onderwerpen.

Eindtoets als second opinion

De functie van het resultaat van de eindtoets bij de verwijzing naar het voortgezet onderwijs wordt met de Wet eindtoetsing PO en dit Toetsbesluit PO die van een second opinion. Het advies bij het eindtoetsresultaat kan bovendien aanleiding zijn voor een heroverweging van het schooladvies. Wanneer het resultaat op de eindtoets leidt tot een hoger advies dan bij het schooladvies, dan moet de basisschool het schooladvies heroverwegen. Leerlingen kunnen dus door op de toets boven verwachting te presteren het voordeel van de twijfel krijgen. De heroverweging kan leiden tot een wijziging van het schooladvies, maar het bevoegd gezag, dat het schooladvies vaststelt, kan ook beslissen dat wordt afgeweken van het resultaat van de eindtoets. Overigens wordt het schooladvies alleen heroverwogen als de leerling de toets beter maakt dan verwacht, niet als de leerling de toets slechter maakt dan verwacht. In dat laatste geval blijft het schooladvies leidend.

Het advies dat hoort bij het resultaat van de eindtoets wordt met dit besluit 'exclusief' het verplichte, objectieve, tweede gegeven dat wordt opgenomen in het onderwijskundig rapport van de basisschool (zie artikel 8). Vanaf de inwerkingtreding van de Wet eindtoetsing PO en dit besluit is het niet meer toegestaan voor scholen voor voortgezet onderwijs om van de betreffende basisschool andere toets- of testgegevens van de leerling te vragen voordat tot toelating wordt besloten. De overige bestaande middelen om de geschiktheid van leerlingen vast te stellen, zoals een toelatingsexamen of een psychologisch onderzoek, worden uit het Inrichtingsbesluit WVO geschrapt.

Wel wordt de mogelijkheid opgenomen om een onderzoek naar de geschiktheid af te nemen bij leerlingen voor wie geen schooladvies is opgesteld of die geen eindtoets hebben afgelegd. Dat kunnen bijvoorbeeld leerlingen zijn die zich vanuit het buitenland of vanuit particulier onderwijs aanmelden bij een school voor voortgezet onderwijs. Ook kan het voorkomen dat een leerling geen eindtoets heeft afgelegd op grond van artikel 9b, vierde lid, van de WPO of artikel 18b, vierde lid, van de WEC. Omdat voor deze leerlingen het schooladvies of een objectief tweede gegeven ontbreekt, kan het bevoegd gezag van de school voor VO een onderzoek doen naar de kennis en vaardigheden van de leerling.

Een tweede mogelijkheid voor het bevoegd gezag van een VO-school om onderzoek te doen naar de geschiktheid van kandidaat-leerlingen, wordt opgenomen in het gewijzigde tweede lid van artikel 4 van het Inrichtingsbesluit WVO (zie artikel 13, onderdeel B van het Toetsbesluit PO). Daarin wordt geregeld dat scholen met een bijzondere inrichting waarvoor ook bijzondere kennis of vaardigheden van de kandidaat-leerling vereist zijn, deze kennis of vaardigheden kunnen testen. Dat gebeurt uitsluitend in aanvulling op het schooladvies en resultaat van de eindtoets. Een school met tweetalig voortgezet onderwijs, kan bijvoorbeeld nagaan of de kandidaat-leerling over voldoende kennis van de betreffende vreemde taal beschikt. Een ander voorbeeld is een Topsport

Talentenschool⁴, die moet kunnen vaststellen of de kandidaat-leerling de noodzakelijke sportieve talenten en vaardigheden beschikt om tot de school te worden toegelaten. Bij het aanvullende onderzoek gaat het uitdrukkelijk niet om het nagaan of een leerling geschikt is voor een bepaalde schoolsoort of leerweg – daarvoor is het schooladvies in combinatie met het eindtoetsresultaat leidend – maar om vast te stellen of een leerling beschikt over de kennis en vaardigheden die nodig zijn voor de betreffende bijzondere inrichting van de school.

Met deze wijzigingen van het Inrichtingsbesluit WVO wordt beoogd om het schooladvies leidend te maken bij de toelating van kandidaat-leerlingen tot het voortgezet onderwijs. De functie van de eindtoetsscore wordt die van tweede objectieve gegeven. In de toekomst kan het dus niet meer zo zijn dat VO-scholen leerlingen uitsluitend op basis van een eindtoetsresultaat wel of niet toelaten. Een (categoraal) gymnasium kan daarom niet langer een hoge eindtoetsscore als toelatingseis stellen. En omdat er bij een gymnasium ook geen sprake is van een bijzondere inrichting, kunnen geen eisen in aanvulling op het schooladvies worden gesteld.

Tweede gegeven ook voor vmbo-bb, vmbo-kb, vmbo-g

Met de inwerkingtreding van de Wet eindtoetsing PO maken in beginsel alle leerlingen in de basisonderwijs een eindtoets en het ligt voor de hand dat de resultaten van alle leerlingen worden benut als het tweede gegeven bij de overgang naar het voortgezet onderwijs, zoals ook nu in de praktijk al veelvuldig gebeurt. Ook de leerlingen die op basis van het schooladvies voor één van de leerwegen in het voorbereidend beroepsonderwijs (basisberoepsgerichte leerweg, kaderberoepsgerichte leerweg of gemengde leerweg) in aanmerking komen, nemen deel aan de eindtoets. In het Inrichtingsbesluit WVO wordt voor het vbo dan ook geen uitzondering meer gemaakt.

De toelatingsprocedure voor het praktijkonderwijs blijft met de wijzigingen onveranderd. Leerlingen die uit het basisonderwijs naar het praktijkonderwijs gaan, zullen in beginsel wel een eindtoets afleggen, maar het resultaat heeft geen functie van tweede objectieve gegeven bij de indicatiestelling die noodzakelijk is voor toelating tot het praktijkonderwijs.

Leerlingen die geen eindtoets hebben afgelegd

In de Wet eindtoetsing PO is bepaald dat het bevoegd gezag van een basisschool kan besluiten dat sommige leerlingen geen eindtoets hoeven te maken. Het gaat hier om zeer moeilijk lerende kinderen, meervoudig gehandicapte kinderen (voor wie zeer moeilijk lerend zijn een van de handicaps is) en leerlingen die 4 jaar of minder in Nederland zijn en om die reden het Nederlands nog niet voldoende beheersen. Deze groep leerlingen moet worden onderscheiden van de hiervoor genoemde groep leerlingen die om andere redenen geen eindtoets hebben afgelegd, en voor wie het bevoegd gezag van de VO-school een geschiktheidsonderzoek kan doen. Voor de kleine groep leerlingen die op grond van de uitzonderingsmogelijkheden in de wet geen eindtoets maken, ligt het voor de hand om het schooladvies als enige gegeven te gebruiken bij de toelating tot het voortgezet onderwijs. Overigens zal een groot deel van deze leerlingen uitstromen naar scholen voor voortgezet speciaal onderwijs en daarom een toelaatbaarheidsverklaring van de Permanente Commissie Leerlingenzorg passend onderwijs (PCL-pao) hebben.

⁴ Voorheen LOOT-scholen, geven regulier voortgezet onderwijs volgens een aangepast programma, zodat een kind ook veel kan sporten.

Onderbouwrendement

Bij de behandeling van de Wet eindtoetsing PO heeft de Tweede Kamer de motie Ypma⁵ aangenomen, over de wijze waarop de inspectie op basis van de leerresultaten in het VO het onderbouwrendement vaststelt. De motie roept de regering op om leerlingen die het voordeel van de twijfel hebben gekregen, in geval van afstroom, niet mee te rekenen met de rendementsberekening. De achtergrond van de motie is dat leerlingen bij heroverweging van het schooladvies op basis van het eindtoetsresultaat, het voordeel van de twijfel kunnen krijgen. De regering geeft uitvoering aan de motie Ypma. De plaats om dat in regelgeving vast te leggen is niet dit Toetsbesluit PO, maar de Regeling leerresultaten VO. Die regeling zal gewijzigd worden, zodat de inspectie bij de beoordeling rekening houdt met het oorspronkelijk schooladvies (dus vóór een eventuele heroverweging op basis van de score op een eindtoets). Dit betekent dat wanneer een bijgesteld schooladvies door de leerling onverhoopt niet wordt gerealiseerd aan het einde van de onderbouw van het voortgezet onderwijs, dit geen nadeel oplevert voor de inspectieweging van het onderbouwrendement.

2.4 Beoordeling leerresultaten door Inspectie van het onderwijs

Met de inwerkingtreding van de Wet eindtoetsing PO wijzigt de manier waarop de onderwijsinspectie de leerresultaten van basisscholen op het gebied van taal en rekenen meet en weegt. Deze wijziging van artikel 10a van de WPO leidt tot aanpassingen van technische aard in het Besluit bekostiging WPO. De invoering van de eindtoetsing verandert niets aan het principe dat het behalen van minimumleerresultaten sinds 1 augustus 2010 in artikel 10a van de WPO is verankerd als een bekostigingsvoorwaarde. De wijze waarop de inspectie beoordeelt of een school hieraan voldoet, is uitgewerkt in dit artikel van de WPO en in de daarop gebaseerde bepalingen uit Hoofdstuk IIIa van het Besluit bekostiging WPO. De bepalingen uit dit hoofdstuk worden met artikel 12 van dit besluit gewijzigd. De belangrijkste aanpassing is dat de inspectie niet langer op basis van een aantal criteria aangeeft of een bepaalde (eind)toets geschikt is om leerresultaten te kunnen beoordelen. In de toekomst worden de leerresultaten alleen nog op basis van de eindtoets gemeten. De mogelijkheden die nu bestaan om de meting te corrigeren blijven wel bestaan.

Het principe van 'minimumleerresultaten als bekostigingsvoorwaarde' gaat op termijn ook gelden voor het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs. De Wet eindtoetsing PO legt daarvoor de basis. Scholen en schoolbesturen krijgen eerst tijd en ruimte om op vrijwillige basis ervaring op te doen met het instrument van eindtoetsing. Niet eerder dan het moment van de inwerkingtreding van de verplichte eindtoetsing voor deze schoolsoorten zullen aangepaste bekostigingsvoorwaarden gelden. Omdat het nog enkele jaren zal duren voordat de minimumleerresultaten een bekostigingsvoorwaarde worden voor speciale scholen voor basisonderwijs en het speciaal onderwijs, is het nu nog te vroeg om de precieze uitwerking vast te leggen. Op een later moment zal worden vastgelegd hoe de inspectie de leerresultaten op het gebied van taal en rekenen in het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs meet en weegt.

2.5 Leerling- en onderwijsvolgsysteem

Een leerling- en onderwijsvolgsysteem bestaat uit een reeks van toetsen voor diverse kennis en vaardigheden. De meeste leerling- en onderwijsvolgsystemen toetsen kennis en vaardigheden van Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. De toetsen worden

⁵ Kamerstukken II 2012/13, 33 157, nr. 37.

verspreid over een bepaalde periode afgenomen. Bijvoorbeeld gedurende de onderbouw, de bovenbouw of de hele basisschoolperiode (groep 1/2 tot en met groep 8). De leerlingsscores op verschillende losse toetsen uit het leerling- en onderwijsvolgsysteem kunnen in samenhang worden gezien. Op deze wijze brengen scholen de leervorderingen oftewel de leerwinst van leerlingen in kaart. Hiermee vormt het leerling- en onderwijsvolgsysteem een waardevol instrument voor scholen bij het vormgeven van het onderwijs. De gegevens uit het leerling- en onderwijsvolgsysteem zijn ook bruikbaar bij het evalueren van de leerresultaten van groepen leerlingen over meerdere jaren heen.

De Wet eindtoetsing PO verplicht het gebruik van een leerling- en onderwijsvolgsysteem door scholen en stelt een aantal kwaliteitseisen aan het leerling- en onderwijsvolgsysteem. Het is aan de professionele ruimte van de school om hieraan naar eigen inzicht vorm en inhoud te geven. Scholen zijn vrij als het gaat om de keuze van het leerling- en onderwijsvolgsysteem, de inrichting van dit systeem (aantal toetsen, soort kennis en vaardigheden die worden getoetst) en de intensiteit en momenten van toetsen.

Tijdens de behandeling van de Wet eindtoetsing PO in de Tweede Kamer is het amendement Straus⁶ aanvaard. Dit amendement maakt het mogelijk om een aantal eisen te stellen aan de kwaliteit van leerling- en onderwijsvolgsystemen. In de toelichting op dit amendement worden een aantal criteria genoemd die daarbij aan de orde kunnen komen. In dit besluit wordt via een verdere uitwerking van het kwaliteitsoordeel op het gebied van inhoudelijke validiteit, betrouwbaarheid en deugdelijke normering, de volgende criteria uit deze toelichting vastgelegd:

- de toetsen uit een leerling- en onderwijsvolgsysteem maar ook een leerling- en onderwijsvolgsysteem in zijn geheel, worden op hun kwaliteit beoordeeld door een onafhankelijke commissie;
- een leerling- en onderwijsvolgsysteem moet de vergelijkbaarheid van toetsresultaten op schoolniveau mogelijk maken;
- ieder leerling- en onderwijsvolgsysteem beschikt over een functionaliteit waarmee de leervorderingen inzichtelijk kunnen worden gemaakt voor ouders.

Hieronder wordt uiteengezet hoe de overige aspecten uit het amendement Straus worden langs andere wegen worden gerealiseerd. Dit betreft de volgende aspecten:

- een leerling- en onderwijsvolgsysteem moet zo min mogelijk extra bureaucratie opleveren;
- een leerling- en onderwijsvolgsysteem kent een exporteerfunctie voor data-uitwisseling met het voortgezet onderwijs;
- de gegevens uit het leerling- en onderwijsvolgsysteem zijn in eigendom van de school en niet in eigendom van de aanbieder van het leerling- en onderwijsvolgsysteem.
- ieder leerling- en onderwijsvolgsysteem waarborgt de privacy van de leerling.

Beoordeling kwaliteit door Expertgroep toetsen PO

Het leerling- en onderwijsvolgsysteem dat een basisschool gebruikt, moet van goede kwaliteit zijn. Daarom moet een leerling- en onderwijsvolgsysteem voldoen aan het

⁶ Kamerstukken II 2012/1313, 33 157, nr. 30.

kwaliteitsoordeel van een door de Minister aangewezen onafhankelijke commissie. Dit besluit bepaalt dat de onafhankelijke commissie die de minister adviseert over de toelating van andere eindtoetsen, ook tot taak krijgt een oordeel uit te spreken over de kwaliteit van leerling- en onderwijsvolgsystemen. Hierboven is aangegeven dat dit de Expertgroep toetsen PO wordt. De Expertgroep voert dus een tweeledige taak uit: advisering over andere eindtoetsen en beoordeling van leerling- en onderwijsvolgsystemen. Beide taken zijn inhoudelijk nauw aan elkaar verwant en vergen een gelijksoortige psychometrische en onderwijsinhoudelijke deskundigheid. Vandaar dat beide taken worden belegd bij dezelfde commissie.

Na inwerkingtreding van de Wet eindtoetsing PO leggen aanbieders van leerling- en onderwijsvolgsystemen nieuwe of vernieuwde losse toetsen uit een leerling- en onderwijsvolgsysteem of integraal vernieuwde of nieuwe leerling- en onderwijsvolgsystemen voor aan de Expertgroep toetsen PO voor een kwaliteitsoordeel. Het oordeel van de Expertgroep levert voor scholen informatie op over de kwaliteit van de leerling- en onderwijsvolgsystemen en de daarbij behorende toetsen, zodat zij een goede, onderbouwde keuze kunnen maken uit het aanbod van deze systemen. De aanbieders hiervan hebben er alle belang bij om hun producten voor te leggen aan de Expertgroep. Immers scholen die straks gebruik maken van systemen of toetsen die niet beschikken over een positief kwaliteitsoordeel van de Expertgroep, voldoen niet aan de wettelijke eis als bedoeld in artikel 8, zesde en zevende lid, van de WPO en artikel 11, zevende en achtste lid, van de WEC. Deze scholen kunnen hierop door de inspectie worden aangesproken.

Vergelijkbaarheid van resultaten

Bij het beoordelen van leerling- en onderwijsvolgsystemen gaat het zowel om het beoordelen van de kwaliteit van *losse* toetsen binnen het leerling- en onderwijsvolgsysteem, als om het beoordelen van de kwaliteit van het leerling- en onderwijsvolgsysteem *als geheel*: de reeks van toetsen die gezamenlijk het leerling- en onderwijsvolgsysteem vormen. Daarbij is het ook van belang dat dit geheel een vergelijking van resultaten op schoolniveau mogelijk maakt. Dit is een belangrijke functionaliteit voor de zelfevaluatie van de onderwijskwaliteit op de eigen school, in vergelijking met scholen met eenzelfde opbouw van de leerlingpopulatie. Dit helpt een schoolbestuur bijvoorbeeld om te kijken naar de leervorderingen op elke school binnen het bestuur. Dit element zal dan ook onderdeel uitmaken van de beoordelingssystematiek van de Expertgroep. Daarnaast zal de Expertgroep aandacht hebben voor aanvullende onderwijskundige aspecten van het leerling- en onderwijsvolgsysteem:

- De toetsen uit het leerling- en onderwijsvolgsystemen meten in ieder geval de kennis en vaardigheden van leerlingen op het gebied van Nederlandse taal en rekenen en kunnen desgewenst ook de kennis en vaardigheden van leerlingen in andere vakken toetsen.
- De gezamenlijke toetsen binnen een leerling- en onderwijsvolgsysteem brengen op systematische wijze de leervorderingen van leerlingen in kaart. Dit betekent dat de leerlingsscores op de toetsen die samen bepaalde kennis en/of vaardigheden meten, te plaatsen zijn op een zogenoemde vaardigheidsschaal. Een vaardigheidsschaal richt zich op bepaalde kennis of vaardigheden, zoals de woordenschat van leerlingen. De vaardigheidsschaal is opgebouwd van zeer eenvoudige kennis of vaardigheid naar zeer moeilijke kennis of vaardigheid. De losse toetsen van het leerling- en onderwijsvolgsysteem meten steeds een volgend deel van de vaardigheidsschaal om zo de vooruitgang oftewel leerwinst

van de leerling op deze kennis of vaardigheid gedurende een bepaalde tijd vast te stellen.

Leervorderingen inzichtelijk voor ouders

Met de Wet eindtoetsing PO is in artikel 11 van de WPO en artikel 20 van de WEC de bepaling opgenomen dat het bevoegd gezag rapporteert over de vorderingen van de leerlingen aan hun ouders, voogden of verzorgers met inachtneming van het leerling- en onderwijsvolgsysteem. Dit is voor de school van belang voor het contact met ouders en verzorgers over de voortgang van leerlingen en voor de onderbouwing van het schooladvies. Het amendement Straus sluit op dit punt goed aan op de gewijzigde wet. In dit besluit is daarom opgenomen dat ieder leerling- en onderwijsvolgsysteem een functionaliteit moet bevatten waarmee scholen leerlinggegevens kunnen ordenen en inzichtelijk maken teneinde ouders, voogden of verzorgers te kunnen informeren over de leervorderingen van de leerling. Dit zal de Expertgroep betrekken bij de beoordeling van de leerling- en onderwijsvolgsystemen.

Overige aspecten van het amendement Straus

De overige aspecten uit de toelichting op het amendement Straus worden niet vastgelegd in dit besluit, maar worden langs andere wegen gerealiseerd. Zij hebben betrekking op problemen die opkomen bij het digitaliseren van de van oorsprong papieren leerling- en onderwijsvolgsystemen. De regering hecht eraan dat scholen digitale systemen kunnen gebruiken om het onderwijsleerproces te verbeteren en vergemakkelijken. Deze problemen worden daarom opgepakt in het overleg met de aanbieders van leerling- en onderwijsvolgsystemen en leerlingadministratiesystemen en met de PO-Raad.

Het is belangrijk dat scholen eenvoudig en veilig informatie kunnen uitwisselen tussen verschillende systemen. Alle scholen gebruiken een leerlingadministratiesysteem. Dat is een digitaal systeem waarmee de school uitgebreide gegevens verzamelt over de leerling: persoonsgegevens, achtergrondinformatie, toetsscores, observaties van de leerkracht, enzovoort. Digitale leerling- en onderwijsvolgsystemen bieden deze mogelijkheden ook. De twee systemen kunnen aan elkaar worden verbonden en hun rapportagemogelijkheden kunnen op elkaar lijken. Vanwege verschillen tussen de systemen van verschillende aanbieders is het exporteren van informatie van het ene systeem naar het andere nog niet altijd mogelijk. Het is in het belang van scholen dat zij beide systemen veilig naast elkaar kunnen gebruiken en informatie van het ene systeem naar het andere kunnen exporteren zonder al te veel bureaucratie. Dit vereenvoudigt niet alleen de processen binnen de school zelf, maar bijvoorbeeld ook de overdracht van leerlinginformatie bij de overgang naar het voortgezet onderwijs en het leveren van leerlinggegevens aan het Basisregister Onderwijs (BRON). Dit is primair een verantwoordelijkheid van de sector en van de aanbieders van deze systemen, maar de regering levert hier een bijdrage aan door het initiatief te nemen om in overleg te gaan met de PO-Raad en de aanbieders van leerling- en onderwijsvolgsystemen en leerlingadministratiesystemen over de verbetering van de uitwisselingsmogelijkheden tussen deze systemen.

3. CARIBISCH NEDERLAND

In de Onderwijsagenda voor Caribisch Nederland is het doel opgenomen dat in 2016 de onderwijskwaliteit van scholen in Caribisch Nederland op een naar Nederlandse en Caribische maatstaven aanvaardbaar niveau is gebracht. Scholen gebruiken sinds kort

leerlingvolgsystemen om de resultaten van hun leerlingen te volgen en bijtijds bij te kunnen sturen op achterstanden in taal en rekenen. Daarbij wordt rekening gehouden met het feit dat er in Caribisch Nederland een tweede, gelijkwaardig instructietaal bestaat naast het Nederlands: Papiaments op Bonaire en Engels op Sint Eustatius en Saba.

De Wet eindtoetsing PO wijzigt alleen de Wet op het primair onderwijs en de Wet op de expertisecentra. Pas in een later stadium zal een wetsvoorstel worden ingediend om de eindtoets ook in de Wet primair onderwijs BES op te nemen. Dit biedt de betrokken partijen op de eilanden de tijd om ervaring op te doen met de kerndoelen voor beide instructietalen, met opbrengstgericht werken en met het toetsen en volgen van leerlingen. Nadat er een wettelijke grondslag in de WPO BES is opgenomen voor de eindtoets, zal de reikwijdte van dit besluit worden uitgebreid zodat het ook in Caribisch Nederland van toepassing wordt.

4. FINANCIËN

PM

5. ADMINISTRATIEVE LASTEN

Bij het opstellen van dit besluit is zoveel mogelijk rekening gehouden met het beperken van de administratieve lasten voor schoolbesturen en schooldirecteuren. Dit besluit stelt hen verantwoordelijk voor een zorgvuldige en betrouwbare afname van de eindtoets. Dit zal naar verwachting niet tot meer administratieve lasten leiden. De meeste scholen maken al gebruik van eindtoetsen. Aangenomen mag worden dat zij nu ook al aandacht besteden aan het zorgvuldig afnemen van deze toetsen. Bovendien biedt dit besluit scholen de ruimte om op een verantwoordelijke manier invulling aan te geven aan de afnamevoorschriften.

Na de invoering van de eindtoetsing zullen scholen in de vorm van het leerlingrapport meer informatie ontvangen over elke leerling. Het gaat hier bijvoorbeeld om informatie over de beheersing van de referentieniveaus. Een deel van deze informatie zal ook moeten worden opgenomen in BRON. Dit kan tot extra administratieve lasten voor scholen leiden. Deze worden echter verminderd doordat het Ministerie van OCW in overleg met de aanbieders van eindtoetsen, met de aanbieders van leerlingadministratiesystemen en met DUO, afspraken maakt over het eenvoudig exporteren van eindtoetsresultaten naar het leerlingadministratiesysteem en het opnemen van deze informatie in BRON. De administratieve lasten voor scholen worden daardoor beperkt. Deze afspraken maken het voor scholen bovendien makkelijker om deze extra informatie op te nemen in het onderwijskundig rapport van leerlingen die doorstromen naar het voortgezet onderwijs.

Bij de bekostiging van andere eindtoetsen is expliciet rekening gehouden met het minimaliseren van de administratieve lasten voor scholen. Er is gekozen voor een systeem waarbij het voor de administratieve lasten voor de school niet uitmaakt welke eindtoets zij kiezen. Scholen betaalden voorheen zelf voor de eindtoets die zij afnamen en hoeven dat straks niet meer te doen. Dit is een lastenvermindering.

De regering heeft ervoor gekozen om zo min mogelijk administratieve lasten neer te leggen bij schooldirecteuren en schoolbestuurders. Dit besluit leidt wel tot een toename

van de administratieve lasten bij de ontwikkelaars van eindtoetsen en leerling- en onderwijsvolgsystemen. Zij moeten een aanvraag indienen om toegelaten te worden, en moeten voldoen aan kwaliteitskenmerken. Zij worden bovendien gevraagd hun toetsen te laten beoordelen door de Expertgroep toetsen PO. Dit laatste sluit aan bij de huidige praktijk waarbij veel toetsontwikkelaars hun toetsen voorleggen aan de COTAN. De kwaliteitscriteria zijn belangrijke voorwaarden om te garanderen dat het Nederlandse primair onderwijs gebruik maakt van toetsen en leerlingvolgsystemen van de hoogste kwaliteit.

6. UITVOERINGS- EN HANDHAAFBAARHEIDSTOETS

PM

7. RESULTATEN INTERNETCONSULTATIE

PM

ARTIKELSGEWIJS

Artikel 2

In artikel 2 is het beginsel vastgelegd dat het bevoegd gezag alle leerlingen in de gelegenheid moet stellen om in het achtste schooljaar een eindtoets af te leggen. Dat is in aanvulling op artikel 9b van de WPO en 18b van de WEC, waarin is vastgelegd dat leerlingen de eindtoets moeten afleggen. Het afleggen van de eindtoets is een verplichte onderwijsactiviteit waarvoor de leerlingen geen vrijstelling kunnen verkrijgen. De eindtoets wordt om niet aangeboden door de toetsaanbieders aan de scholen, en scholen vragen geen bijdrage voor deelname aan deze verplichte onderwijsactiviteit.

In het tweede lid van artikel 2 is de bevoegdheid neergelegd van een bevoegd gezag om voor een school een andere eindtoets te kiezen. Het bevoegd gezag neemt dat besluit voor een school. Dat betekent dat het bevoegd gezag voor verschillende scholen verschillende eindtoetsen kan kiezen, maar dat per school – inclusief nevenvestigingen – één eindtoets wordt afgenomen. Leerlingen van eenzelfde school maken dus allemaal dezelfde eindtoets. Een bevoegd gezag is niet verplicht om een keuze te maken: als het dat niet doet, wordt aangenomen dat het kiest voor de centrale eindtoets die door CvTE wordt aangeboden. In het algemeen zal een bevoegd gezag aan de afname van een eindtoets een weloverwogen beslissing ten grondslag leggen.

Het bevoegd gezag meldt zich ingevolge het derde lid van artikel 2 voor 1 januari bij de toetsaanbieder van zijn keuze. Daarbij wordt aangegeven hoeveel leerlingen naar verwachting deel zullen nemen, zodat de toetsaanbieders daarmee rekening kunnen houden in hun bedrijfsvoering. De toetsaanbieders werken in hun toetsreglement de details van hun aanmeldingsprocedure uit.

Artikel 3

In het tweede lid van artikel 9b van de WPO en artikel 18b van de WEC is geregeld dat de eindtoets in ieder geval de kennis en vaardigheden van de leerlingen op het gebied van Nederlandse taal en rekenen moet meten. Daarnaast kan een toets wereldoriëntatie afgenomen worden, voor de kennisgebieden aardrijkskunde, geschiedenis en biologie. Voor Nederlandse taal en rekenen wordt in artikel 3 een koppeling gemaakt met de Wet referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen, en het onderliggende Besluit referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen. De inhoud van de eindtoets bestrijkt in ieder geval twee domeinen over Nederlandse taal, en alle vier de domeinen over rekenen. Een indicatie van de beheersing op de verschillende domeinen wordt in het leerlingrapport bij de eindtoets gegeven (zie ook de toelichting bij artikel 8)

Zoals in het algemeen deel van deze toelichting is beschreven, worden de domeinen mondelinge taalvaardigheid en schrijven daarbij vooralsnog buiten beschouwing gelaten, omdat de huidige vorm van de eindtoets zich niet leent om die domeinen te toetsen. Toetstechnisch is het nog niet mogelijk om hierover door middel van de eindtoetsen objectieve en valide gegevens te ontsluiten. Dit vraagt om een geheel andere wijze en inrichting van toetsing. Voor deze domeinen wordt onderzocht of deze een plek kunnen krijgen in de nog te ontwikkelen digitale adaptieve centrale eindtoets. Een dergelijke manier van toetsing biedt namelijk meer mogelijkheden dan een papieren toets. Scholen kunnen uiteraard wel zelf bijdragen aan doorlopende leerlijnen voor taal en rekenen

door in het onderwijskundig rapport informatie te geven over hun eigen waarneming over de mondelinge taalvaardigheid en de schrijfvaardigheid van de leerling.

De informatie vormt onderdeel van het leerlingrapport waarin het resultaat van de eindtoets wordt weergegeven. Dit rapport maakt deel uit van het onderwijskundig rapport en maakt daardoor ook onderdeel uit van de inhoudelijke gegevens die worden overgedragen aan het voortgezet onderwijs (artikel 8). Het vergt nog enige voorbereidingstijd voordat de diverse eindtoetsen kunnen rapporteren over de referentieniveaus op de manier zoals hiervoor is beschreven. De planning is erop gericht dat de eindtoetsen die in het voorjaar 2016 worden afgenomen over deze functionaliteit beschikken. De betreffende bepaling in de WPO en de daarmee samenhangende voorschriften in het Toetsbesluit PO zullen daarom niet eerder in werking treden dan het schooljaar 2015/2016. Dit zal dan alleen het geval zijn voor het regulier basisonderwijs.

De inwerkingtreding voor het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs vindt plaats wanneer de verplichting van eindtoetsing ook voor deze schoolsoorten van kracht wordt.

Artikel 4

In artikel 4 is een aantal kenmerken opgesomd waaraan een eindtoets moet voldoen om de functies van de eindtoets te waarborgen. Die kenmerken gelden voor alle eindtoetsen. Voor de centrale eindtoets wordt door de procedure van vaststelling van de opgaven door de vaststellingscommissie van het CvTE gewaarborgd dat de centrale eindtoets aan de kenmerken voldoet. Voor andere eindtoetsen geldt dat de toetsaanbieder met de aanvraag om toegelaten te worden, aannemelijk moet maken dat zijn toets aan deze kenmerken zal voldoen. De kenmerken vormen dus voorwaarden om toegelaten te worden als andere eindtoets.

Onderdeel a

Een van de belangrijkste functies van de centrale eindtoets is die van *second opinion*: het resultaat vormt een tweede, objectief gegeven voor leerlingen, ouders en scholen bij de overdracht van het primair naar het voortgezet onderwijs. Als uit het resultaat van de toets blijkt dat een leerling over meer kennis en vaardigheden beschikt dan die waarop het schooladvies is gebaseerd, vormt de toetsscore aanleiding om het schooladvies te heroverwegen en eventueel naar boven bij te stellen. Het is dan ook een vereiste dat het resultaat van de eindtoets leidt tot een eenduidig advies omtrent het te volgen vervolgonderwijs. Zoals in het algemeen deel van deze toelichting is uiteengezet, houdt een eenduidig advies in dat gemengde adviezen ten hoogste twee schoolsoorten of leerwegen omvatten.

Onderdeel b

De psychometrische eisen die aan de eindtoets worden gesteld, zijn dezelfde als de eisen die op basis van artikel 8, zevende lid, van de WPO of artikel 11, achtste lid, van de WEC aan de toetsen behorend bij een leerling- en onderwijsvolgsysteem worden gesteld. De centrale eindtoets en de andere eindtoetsen moeten inhoudelijk valide zijn, betrouwbaar, en deugdelijk genormeerd. De omschrijving – ontleend aan de huidige praktijk van de COTAN – van deze kenmerken wordt ook in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel Eindtoetsing PO uiteengezet:

- *inhoudelijke validiteit*. Een toets is inhoudelijk valide als de toets inderdaad de vaardigheid en kennis meet die de toets wil meten.

- *betrouwbaarheid*. Met het begrip betrouwbaar wordt hier de nauwkeurigheid van de meting bedoeld. Bij een betrouwbare meting zal de toetsscore van een leerling niet beïnvloed mogen zijn door storende factoren die van invloed zijn op de leerling die de toets aflegt.
- *deugdelijke normering*. Door het gebruik van normen bij een toets, krijgt de toetsscore van de leerling een bepaalde waarde. De toetsscore moet namelijk geïnterpreteerd worden om te kunnen vaststellen hoe goed een leerling de toets heeft gemaakt. Een dergelijke interne toetsnorm stelt de toetsontwikkelaar vast op basis van een verzameling toetsscores van andere leerlingen. Bij het bepalen van de deugdelijkheid van de normering wordt bijvoorbeeld nagegaan of deze verzameling toetsscores groot genoeg is en of deze representatief is.

Zoals in het algemeen deel van deze toelichting is beschreven, zal de Expertgroep toetsen PO – de commissie die de Minister gaat adviseren over de toelating van andere eindtoetsen – bij zijn advies het oordeel van de Commissie Testaangelegenheden Nederland over de psychometrische kenmerken van de voorgelegde eindtoets betrekken.

Onderdeel c

Het CvTE gaat op grond van artikel 2, zesde lid, onderdeel c, van de Wet College voor toetsen examens de toetswijzers vaststellen voor zowel de onderdelen Nederlandse taal en rekenen, als voor de facultatieve eindtoets wereldoriëntatie. Omdat alleen de onderdelen Nederlandse taal en rekenen verplichte onderdelen van de eindtoets zijn (artikel 9b, tweede lid, eerste volzin van de WPO en artikel 18b, tweede lid, eerste volzin van de WEC), moet de inhoud van de eindtoets in ieder geval gebaseerd worden op de toetswijzers voor Nederlandse taal en rekenen.

Onderdeel d

In het algemeen deel van deze toelichting is het belang uiteengezet van het jaarlijks verversen van de opgaven. De betrouwbaarheid van de toets kan in het geding komen als de toetsopgaven breed bekend zijn. De opgaven moeten dan ook ieder jaar verversen worden.

Onderdeel e

In artikel 3 van het besluit is vastgelegd dat de referentieniveaus de basis vormen voor de inhoud van de eindtoets: de eindtoets meet het eindniveau van een leerling voor verschillende domeinen van de referentieniveaus. In onderdeel e van artikel 4 wordt vastgelegd dat het toetsresultaat dan ook een indicatie moet geven van de beheersing van de referentieniveaus.

Onderdeel f

In artikel 9b, vierde lid, van de WPO en 18b, vierde lid, van de WEC worden drie categorieën leerlingen genoemd voor wie het bevoegd gezag kan bepalen dat ze geen eindtoets afleggen. Dat zijn zeer moeilijk lerende kinderen, meervoudig gehandicapte kinderen voor wie het zeer moeilijk lerend zijn een van de handicaps zijn, en leerlingen die zo kort in Nederland zijn dat ze de taal nog niet voldoende beheersen. Alle andere leerlingen moeten de eindtoets afleggen. Dat betekent dat de eindtoets ook geschikt moet zijn voor alle leerlingen, en dat er dus aangepaste versies moeten zijn voor bijvoorbeeld slechtziende leerlingen of dyslectische leerlingen.

In het toetsreglement kan een toetsaanbieder regelen welke hulpmiddelen gebruikt kunnen worden bij het maken van de toets. Daarbij valt ook te denken aan hulpmiddelen voor leerlingen met verschillende ondersteuningsbehoeften.

Onderdeel g

Met de wet eindtoetsing PO wordt artikel 10a van de WPO zodanig aangepast, dat het oordeel van de inspectie over het behalen van de minimumleerresultaten op de eindtoets wordt gebaseerd. Een zelfde bepaling wordt opgenomen in artikel 19a van de WEC. De eindtoets moet dan wel voldoende basis bieden voor het oordeel van de inspectie. In onderdeel g van artikel 4 is dan ook opgenomen dat dat een van de kenmerken van de eindtoets is.

Onderdeel h

Artikel 6 van het besluit vormt de grondslag voor het toetsreglement dat iedere toetsaanbieder maakt. Het toetsreglement hoort bij de eindtoets, en regelt onderwerpen op het gebied van de wijze van afname die in artikel 6 zijn opgesomd. Scholen zijn verplicht het toetsreglement in acht te nemen.

Onderdeel i

Een goede eindtoets heeft elk jaar een vergelijkbare moeilijkheidsgraad. De cesuur moet elk jaar zo zijn vormgegeven dat dezelfde hoeveelheid kennis en vaardigheden bij een leerling leidt tot dezelfde score. Dit is niet alleen van belang voor de verwijzing naar het vervolgonderwijs, maar ook zodat scholen hun resultaten kunnen vergelijken over verschillende jaren heen. Daarnaast is het van belang voor de beoordeling van de leerresultaten van scholen door de inspectie.

Artikel 5

In artikel 5 worden de hoofdregels gegeven voor de wijze waarop de eindtoets wordt afgenomen. Die gelden zowel voor de centrale eindtoets als voor de andere eindtoetsen. Hoofdregel is dat de directeur tot taak heeft de eindtoets af te nemen, overeenkomstig de verdere voorschriften die in het toetsreglement door de toetsaanbieder zijn vastgelegd. De wijze van geheimhouding kan in dat toetsreglement nader worden uitgewerkt, maar de directeur is verantwoordelijk voor de geheimhouding van de toetsopgaven vanaf het moment dat hij over de toetsopgaven beschikt. In het toetsreglement kan worden geregeld tot wanneer de toetsopgaven geheim blijven. Dat kan langer zijn dan tot het moment waarop de toets door de meeste leerlingen is afgelegd, om individuele leerlingen de kans te geven toetsopgaven op een later tijdstip te maken. Hiermee sluit dit besluit aan bij de huidige praktijk van de afname van eindtoetsen in het basisonderwijs en wijkt dit besluit af van de examenbesluiten voor voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs waarin de geheimhouding wordt geborgd tot het moment waarop de toets wordt afgenomen. In het primair onderwijs kan het af en toe voorkomen dat een leerling met een geldige reden verhinderd is tijdens de afname van de toets, maar het betreffende toetsonderdeel iets later in kan halen om zo nog wel mee te kunnen doen met de rest van de normale toetsweek. Daarmee is maatwerk mogelijk, in verhouding met het gewicht van de toets en de leeftijd van de leerlingen.

De directeur kan een of meer van zijn taken opdragen aan toetsleiders, die de feitelijke afname voor hun rekening nemen. Het ligt voor de hand dat leerkrachten van groep 8 worden aangesteld als toetsleider.

Artikel 6

Artikel 6 bevat een aantal bepalingen over hoe te handelen in geval van onvoorziene omstandigheden of onregelmatigheden. Hierbij wordt vooral de verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden geregeld.

Op grond van het tweede lid kan de directeur bij onregelmatigheden maatregelen treffen. Zoals in het algemeen deel van deze toelichting is beschreven, valt bij onregelmatigheden te denken aan afwezigheid zonder geldige reden, afkijken of het vroegtijdig geven van antwoorden, maar ook ongeoorloofd gebruik van hulpmiddelen. Daarbij krijgt de directeur de ruimte om per geval de maatregelen te treffen die hij passend acht. Deze maatregelen – en de onregelmatigheid die aanleiding was – worden vervolgens wel aan de inspectie gemeld.

Op grond van het derde lid kan de inspectie besluiten dat de eindtoets geheel of gedeeltelijk opnieuw wordt afgenomen. Daarvan zal in ieder geval sprake zijn als de eindtoets niet overeenkomstig het betreffende toetsreglement wordt afgenomen. Zie hierover verder de toelichting bij artikel 7.

Bij iedere afname kunnen zich onvoorziene omstandigheden voordoen, zoals een staking of de dood van een leerling. In dat geval beslist het bevoegd gezag van de school hoe wordt gehandeld. Het bevoegd gezag overlegt daarover met de betreffende toetsaanbieder, om te bezien wat voor oplossing kan worden gevonden.

Artikel 7

De uitwerking van de wijze waarop de toets wordt afgenomen, wordt door elke toetsaanbieder zelf in het toetsreglement opgenomen. Scholen handelen daarnaar bij het afnemen van de eindtoets. Bij het niet op een juiste wijze opvolgen van de afnameregels in het toetsreglement, kan de inspectie op grond van artikel 6 beslissen dat een eindtoets opnieuw moet worden afgenomen.

Het toetsreglement behorend bij de centrale eindtoets wordt opgesteld door het CvTE. Dit valt onder de wettelijke taak van het CvTE om de wijze waarop en de vorm waarin de centrale eindtoets wordt afgenomen vast te stellen (artikel 2, zesde lid, onderdeel b en f Wet CvTE). De beoordeling van het reglement behorend bij een andere eindtoets vormt onderdeel van de beoordelingscriteria voor de toelating (zie verder paragraaf 2.2 van het algemeen deel).

Onderdeel a

In artikel 2 is vastgelegd dat scholen zich voor 1 januari melden bij de toetsaanbieder van hun keuze, en dan aangeven hoeveel leerlingen naar schatting zullen deelnemen aan de eindtoets. Dat zijn alle leerlingen in het achtste leerjaar, in voorkomend geval met uitzondering van de leerlingen die op grond van artikel 9b, vierde lid, van de WPO en 18b, vierde lid, van de WEC geen eindtoets af hoeven te leggen. De toetsaanbieders kunnen verder in het toetsreglement vastleggen wanneer de definitieve aantallen moeten worden doorgegeven. Ook andere onderwerpen omtrent de aanmelding worden in het toetsreglement vastgelegd. Daarbij valt te denken aan de aantallen leerlingen die – zo lang dat nog mogelijk is – de toets op een ander niveau maken, deelname van de school aan de facultatieve onderdelen, zoals de toets wereldoriëntatie, en eventuele aangepaste versies die nodig zijn voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften.

Los van de aanmeldingsprocedure melden scholen op grond van artikel 178a van de WPO en artikel 164a van de WEC een aantal zaken in BRON. Deze gegevens worden achteraf gebruikt voor het vaststellen van de bekostiging van de eindtoetsen – zowel de centrale eindtoets als de andere eindtoetsen – en voor het oordeel van de inspectie.

Onderdeel b

Toetsaanbieders leggen in het toetsreglement vast welke hulpmiddelen tijdens het afleggen van de toets zijn toegestaan. Te denken valt bijvoorbeeld aan rekenmachines en kladpapier. Ook kunnen toetsaanbieders vastleggen welke hulpmiddelen niet zijn toegestaan, zoals bijvoorbeeld telefoons of lesmateriaal.

Onderdeel c

Zoals in de toelichting bij onderdeel f van artikel 4 is uiteen gezet, moet de eindtoets geschikt zijn voor alle leerlingen. Leerlingen met een speciale ondersteuningsbehoefte kunnen bijvoorbeeld een aangepaste versie van de toets afleggen. De regels hieromtrent worden door de toetsaanbieders in het toetsreglement vastgelegd. Voorbeelden zijn versies in braille of aangepaste afnametijden voor leerlingen met dyslexie. De directeur maakt daarbij gebruik van de mogelijkheden die de eindtoetsaanbieder biedt en handelt hiervoor binnen de richtlijnen van de toetsaanbieder.

Onderdeel d en e

De wijze waarop de toetsopgaven aan de directeur beschikbaar worden gesteld, zal afhangen van de wijze waarop de toets wordt afgenomen. Bij een digitale toets kunnen de toetsopgaven digitaal ontsloten worden op het moment dat de afname begint, terwijl voor een schriftelijke toets geregeld kan worden hoe de toetsopgaven worden verzegeld en geopend.

Een eindtoetsaanbieder is verantwoordelijk voor de geheimhouding van de opgaven tot en met het moment waarop de basisschool over de eindtoets beschikt. Op grond van artikel 5 is de directeur daarna verantwoordelijk voor geheimhouding. In het toetsreglement kan een toetsaanbieder regelen of en hoe opgaven na afloop van de afname openbaar gemaakt kunnen worden. Zie ook de toelichting bij artikel 5.

Artikel 8

Op grond van artikel 2, zesde lid, onderdeel g, stelt het CvTE voor leerlingen die de centrale eindtoets afleggen een leerlingrapport op. Voor andere eindtoetsen zullen de toetsaanbieders het leerlingrapport opstellen. In het leerlingrapport wordt in elk geval de toetsscore opgenomen en het niveau waarop de toets is afgelegd. Daarnaast bevat het leerlingrapport een advies over het volgen van aansluitend voortgezet onderwijs. Zoals in het algemeen deel van deze toelichting is uiteengezet, is een kenmerk van iedere eindtoets dat deze een eenduidig advies geeft omtrent vervolgonderwijs. Dat betekent dat gemengde adviezen waarin meerdere schoolsoorten of leerwegen genoemd worden, zoveel mogelijk worden vermeden.

Het leerlingrapport bevat ook informatie over de beheersing van de referentieniveaus: Over Nederlandse taal geeft het leerlingrapport van iedere eindtoets ten minste aan:

- de mate van beheersing op het domein leesvaardigheid (1F/2F);
- de mate van beheersing op het domein taalbeschouwing en taalverzorging (1F/2F).

Over rekenen geeft het leerlingrapport van iedere eindtoets ten minste aan:

- de mate van beheersing op het onderdeel rekenen (1F/1S);
- indicatie van de beheersing op de domeinen: getallen, verhoudingen, meten en meetkunde, verbanden.

Artikel 9

In artikel 9 is de procedure opgenomen die invulling geeft aan het amendement Rog en Schouten⁷ dat het mogelijk maakt om ook het gebruik van andere eindtoetsen toe te staan. De bevoegdheid daartoe is neergelegd bij de Minister. De aanvraag wordt dan ook ingediend bij de Minister. In het eerste lid van artikel 9 is een aantal stukken genoemd die in ieder geval bij de aanvraag gevoegd moeten worden om aan te tonen dat de andere eindtoets voldoet aan de noodzakelijke kenmerken. Op grond van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) kunnen ook andere stukken nodig zijn en gevraagd worden. In het tweede lid is de beslistermijn van dertien weken geregeld, die met inachtneming van artikel 4:14 van de Awb verlengd kan worden. De beslissing van de Minister is een appellabel besluit, waarvoor de normale termijnen voor bezwaar en beroep gelden. Het besluit wordt in de Staatscourant gepubliceerd.

Voordat de Minister besluit over toelating van een andere eindtoets, wint hij advies in bij een onafhankelijke adviescommissie. In het algemeen deel van deze toelichting is uiteengezet dat de Expertgroep toetsen PO advies zal uitbrengen.

Op grond van artikel 4, onderdeel d, moeten de toetsopgaven van een eindtoets jaarlijks verversen worden. Om zich ervan te vergewissen dat de toets ook na het verversen van de opgaven inhoudelijk valide, betrouwbaar en deugdelijk genormeerd is, zal de Minister ieder jaar middels een korte procedure het advies van de Expertgroep toetsen PO inwinnen. Als blijkt dat de toets niet meer voldoet aan de kenmerken die de kwaliteit van de toets moeten waarborgen, dan trekt de Minister het besluit tot toelating van de andere eindtoets in. Dat betekent dat de toetsaanbieder voor een volgend jaar opnieuw de volledige aanvraagprocedure zal moeten doorlopen. Daarbij wordt een toets door de Expertgroep weer op alle kenmerken uit artikel 4 beoordeeld.

Na vier jaar wordt het besluit tot toelating heroverwogen. Ook bij deze heroverweging zal de Expertgroep een advies uitbrengen, over de mate waarin de toets aan alle kenmerken uit artikel 4 voldoet. Een besluit tot toelating van een andere eindtoets wordt ingetrokken wanneer deze niet meer voldoet aan de kenmerken uit artikel 4. Ook dan zal de toetsaanbieder opnieuw de aanvraagprocedure moeten doorlopen om weer toegelaten te worden.

Een bevoegd gezag dat voor een andere eindtoets heeft gekozen en zich met inachtneming van artikel 2 voor 1 januari bij de betreffende toetsaanbieder heeft gemeld, zal alsnog een andere keuze moeten maken als het besluit tot toelating van die gekozen eindtoets wordt ingetrokken. Gezien de waarborgfunctie van de centrale eindtoets, waarbij altijd een centrale eindtoets beschikbaar zal zijn, zal een bevoegd gezag in ieder geval moeten kunnen beslissen om een centrale eindtoets af te nemen. Het CvTE draagt dan zorg voor de beschikbaarheid van die toets. In de praktijk zal moeten blijken of het voor andere toetsaanbieders ook logistiek mogelijk is om hun toets alsnog aan te bieden aan een bevoegd gezag dat te elfder ure een keuze voor een

⁷ Kamerstukken II 2012/1313, 33 157, nr. 38.

andere eindtoets moet maken als de in eerste instantie gekozen toets niet voldoet aan de kwaliteitseisen.

Artikel 10

Nadat een andere eindtoets is toegelaten, zal de Minister aan de toetsaanbieder ambtshalve subsidie verstrekken voor het aanbieden van de toets. Grondslag voor deze subsidie is artikel 4, tweede lid, van de Wet overige OCW-subsidies. Zie hierover het algemeen deel van deze toelichting. Het subsidiebedrag is opgebouwd uit een basisbedrag plus een bedrag per leerling. Nadere regels worden in een ministeriële regeling uitgewerkt.

Artikel 11

De meeste scholen in het primair onderwijs gebruiken al een leerling- en onderwijsvolgsysteem. Het ligt niet in de verwachting dat de Expertgroep over alle reeds bestaande systemen op korte termijn een kwaliteitsoordeel kan geven. In het instellingsbesluit van de Expertgroep wordt een voorziening getroffen voor de beoordeling van toetsen die nu al door de COTAN zijn beoordeeld. Om te voorkomen dat scholen ineens moeten overstappen naar een ander systeem, voldoen scholen die bij de inwerkingtreding van dit besluit gebruik maken van tussentijdse toetsen (al dan niet uit een leerling- en onderwijsvolgsysteem) met een positieve COTAN-beoordeling, aan hun wettelijke verplichting. Zij kunnen met deze toetsen of leerling- en onderwijsvolgsystemen blijven werken totdat deze toetsen of het leerling- en onderwijsvolgsysteem worden vernieuwd of positief worden beoordeeld door de Expertgroep toetsen PO.

De Wet bescherming persoonsgegevens legt de basis voor de bescherming van gegevens van leerlingen, en scholen moeten zorgvuldig met deze gegevens omgaan. Leerlinggegevens zijn eigendom van een leerling en de ouders of verzorgers van de leerling en mogen uitsluitend worden verwerkt door de school. In de WPO en de WEC is gespecificeerd in welke gevallen leerlinggegevens mogen worden uitgewisseld met gebruikmaking van het onderwijsnummer. Uitwisseling van leerlinggegevens met derden – bijvoorbeeld de aanbieders van leerling- en onderwijsvolgsystemen en leerlingadministratiesystemen – is uitsluitend toegestaan als leerlingen of hun ouders daar uitdrukkelijk toestemming voor hebben gegeven. Scholen zijn verantwoordelijk voor het afsluiten van gebruikersovereenkomsten met de aanbieders van hun leerling- en onderwijsvolgsysteem en leerlingadministratiesysteem om te zorgen dat de privacy van hun leerlingen voldoende is geborgd. Leerling- en onderwijsvolgsystemen en de gegevens van leerlingen die daarin verwerkt worden vallen voluit onder de werking van de Wet bescherming persoonsgegevens. In het overleg met leveranciers van de leerlingadministratiesystemen over het aanleveren van informatie aan BRON is specifiek aandacht voor het bewaken van de privacy van de leerling, door voorwaarden te stellen aan de beveiliging van zowel de systemen zelf als de internetverbinding waarmee de leerlinggegevens worden uitgewisseld.

Artikel 12

De Wet eindtoetsing PO wijzigt artikel 10a van de WPO, waarin is vastgelegd hoe de minimumleerresultaten worden gemeten in het kader van het inspectietoezicht. Omdat de centrale eindtoets of andere eindtoets in de toekomst op alle scholen wordt

afgenomen, kunnen de minimumleerresultaten worden gemeten aan de hand van de toetsresultaten. Hoofdstuk IIIa van het Besluit bekostiging WPO wordt daar door de wijzigingen in artikel 12 technisch op aangepast.

Artikel 13

In het algemeen deel van deze toelichting is uiteengezet dat het leidende karakter van het schooladvies ook zijn weerslag moet krijgen in de wijze waarop scholen voor voortgezet onderwijs beslissen over toelating van de leerlingen tot het eerste leerjaar. Alleen als er voor de kandidaat-leerling geen schooladvies of geen eindtoetsresultaat is, kan een VO-school voor toelating een onderzoek naar de geschiktheid van de leerling doen. Daarnaast kan een VO-school met een bijzondere inrichting een onderzoek naar de noodzakelijke specifieke kennis of vaardigheden bij de toelatingsbeslissing mee laten wegen.

Met de aanduiding dat het om een bijzondere inrichting moet gaan waar bovendien specifieke kennis of vaardigheden voor nodig zijn, wordt tot uitdrukking gebracht dat slechts in bijzondere gevallen aanvullend onderzoek gedaan zal kunnen worden. In de meeste gevallen zal sprake zijn van een bijzondere inrichting in de zin van artikel 25 van de WVO.

De wijzigingen in het Inrichtingsbesluit WVO laten overigens onverlet dat een school een eigen toelatingsbeleid kan hebben. Een consistent en transparant toelatingsbeleid op basis van de grondslag van de school blijft mogelijk. Ook blijft het mogelijk dat een school een consistent en transparant beleid hanteert met betrekking tot de selectie van kandidaat-leerlingen bij overaanmelding en onvoldoende plaatsruimte. Een toelatingsbeleid waarbij bijvoorbeeld een lotingsprocedure wordt gehanteerd of waarbij broertjes of zusjes voorrang krijgen, blijft ook in de toekomst mogelijk. Uiteindelijk blijft het bevoegd gezag beslissen over de toelating van leerlingen, en daarbij hanteert het een consistent en transparant toelatingsbeleid.

Artikel 14

Dit artikel is een technische aanpassing van het Toetsbesluit PO, dat pas na drie jaar in werking zal treden. Dan vervalt namelijk de mogelijkheid om de eindtoets op verschillende niveaus af te nemen. In het leerlingrapport hoeft dan ook niet meer te worden opgenomen op welk niveau de eindtoets is afgenomen. Met artikel 14 vervalt die verplichting.

Artikel 15

De inwerkingtreding van de Wet eindtoetsing PO voor het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs is voorzien voor zo'n drie jaar na inwerkingtreding van de wet voor het regulier basisonderwijs. Dat betekent dat de bepalingen in dit besluit ook pas vanaf de inwerkingtreding van de Wet eindtoetsing PO voor het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs van toepassing kan zijn op die soorten onderwijs.

Artikel 16

De inwerkingtreding van dit besluit is voorzien voor 1 augustus 2014. Artikel 3 en de daarmee samenhangende onderdelen zal pas later in werking treden, op het moment

dat de toetsen over de functionaliteit beschikken om de toets aan de referentieniveaus te ijken. De planning is erop gericht artikel 3 op 1 augustus 2015 in werking te laten treden.

De wijzigingen die de Wet eindtoetsing PO aanbrengt in de WEC zullen pas over een aantal jaar in werking treden. Omdat in dit besluit geen afzonderlijke artikelen voor het regulier basisonderwijs, het speciaal basisonderwijs of het speciaal onderwijs zijn opgenomen, zullen de artikelen voor het regulier basisonderwijs in werking treden. Deze zijn echter op grond van artikel 15 nog niet van toepassing op het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs.

De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap,

Sander Dekker